

САВЕТ ЗА РЕГУЛАТОРНУ РЕФОРМУ
ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

14.12.2010. године

Предмет: Мишљење о томе да ли образложење Нацрта закона о изменама и допунама Закона о девизном пословању садржи анализу ефеката у складу са чл. 39. и 40. ст. 2. Пословника Владе („Службени гласник РС“, број 61/2006 - пречишћен текст, 69/2008, 88/2009, 33/2010 и 69/2010)

У складу са чл. 39. и 40. ст. 2. Пословника Владе („Службени гласник РС“, бр. 61/2006 - пречишћен текст, 69/2008, 88/2009, 33/2010 и 69/2010) даје се:

МИШЉЕЊЕ

Образложење Нацрта закона о изменама и допунама Закона о девизном пословању, који је Савету за регулаторну реформу привредног система поднело на мишљење Министарство финансија, под бројем: 011-06-656/2009-16 од 03.12.2010. године, САДРЖИ АНАЛИЗУ ЕФЕКТАТА, у складу са чл. 39. и 40. ст.1. Пословника Владе

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Савету за регулаторну реформу привредног система (у даљем тексту: Савет) је Министарство финансија доставило на мишљење Нацрт закона о изменама и допунама Закона о девизном пословању (у даљем тексту: Нацрт закона), са образложењем и прилогом „Анализа ефеката“.

У образложењу и Анализи ефеката закона обрађивач прописа је одговорио на сва питања предвиђена чл. 39. и 40. став 1. Пословника Владе („Службени гласник РС“, бр. 61/2006 - пречишћен текст, 69/2008, 88/2009, 33/2010 и 69/2010) и тако испунио услове прописане наведеним одредбама.

С обзиром да се Савет већ изјаснио на претходну верзију Нацрта закона, достављену 18.06.2010 под бројем 011-00-656/2009-16, као и да је већи део сугестија прихваћен приликом израде нове верзије Нацрта закона, Савет позива обрађивача прописа да још једном размотри предлоге који нису узети у обзир.

Наиме, у вези са чланом 6. Нацрта закона, напомињемо да је Влада Републике Србије на седници од 29.12.2009. године усвојила препоруку Јединице за спровођење свеобухватне реформе прописа (СРП) да се укине обавеза пријављивања компензационих послова на два места (у Министарству економије и регионалног развоја и Министарству финансија - Девизни инспекторат), те да се усвоји одговарајући подзаконски акт који треба да омогући да се пријава врши само у Министарству финансија, као и најмање једнаке услове онима који су били прописани

од стране Министарства економије и регионалног развоја. У том смислу, Савет подржава измену члана 6. Закона, којом је либерализовано вршење компензационих послова (пребијање дуговања и потраживања по основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга) тако што се више не прописује да је то могуће само „изузетно“. Ипак, и даље није јасно да ли постоји могућност да се пријава компензационог посла врши и пре и после реализације саме компензације, (у тексту Нацрта закона стоји: „по основу реализованог“ посла). У случају да се врши само након окончања посла, тиме би се знатно ограничила могућност привредних субјеката да врше компензационе послове, те Савет препоручује да се ово прецизира и у Нацрту закона. Такође, из разлога правне сигурности, било би пожељно да се ово питање реши не подзаконским актом, већ самим законом.

Напомињемо да би било потребно регулисати у ком року ће бити донети потребни подзаконски акти за примену овог закона, те имајући у виду значај овог конкретног питања, сугеришемо да би подзаконске акте у складу са чланом 6. Нацрта закона требало донети најкасније у року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона.

Такође, у вези са чланом 6. Нацрта закона, Савет сугерише могућност увођења начела „хутања је одобрење“. Наиме, уколико резиденти доставе Девизном инспекторату неопходне документе и потврду НБС, могуће је прописати разуман рок у којем би решење било издато, уколико оно не би било издато, сматрало би се да је компензација одобрена

Примена члана 10. Нацрта закона довешће до увођења међународног, односно иностраног кредитирања резидената у динарима, чиме ће се смањити изложеност резидената девизном (валутном) ризику, који настаје због промена у девизним курсевима услед депрецијације динара, а тиме и кредитни ризик, као и ризик ликвидности ових субјеката. Међутим, приликом прописивања могућности давања кредита и зајмова у динарима код кредитних послова са иностранством у делу који се односи на природу, односно субјективитет давалаца кредита, заузет је рестриктиван приступ, будући да је предвиђено да ти субјекти који дају кредит, односно зајам резидентима могу бити само међународне финансијске организације и развојне банке или финансијске институције чији су оснивачи стране државе. Исти закључак се односи и на плаћање дуга од стране резидента (дужника) по основу међународног, односно иностраног кредитног посла, односно зајма другој међународној финансијској организацији и развојној банци или финансијској институцији чији су оснивачи стране државе, а не оној којој дугује по том послу (члан 15. Нацрта закона).

С тим у вези, пракса је да привредна друштва (нарочито специјализована привредна друштва) на међународном тржишту новца („међународна девизна берза“) користе кредите, односно зајмове и од других иностраних и међународних пословних и правних субјеката (поверилаца) поред оних наведених у Нацрту закона, као што су: међународне или иностране недобитне (непрофитне) организације, пословне банке, инвестициони фондови, компаније за финансирање, друге инвестиционе и финансијске компаније. Савет је свестан неопходности и потребе превентивног и против-преварног деловања законских одредаба девизног права у односу на могуће злоупотребе и изигравање закона, посебно у делу који се односи на спречавање прања новца, пореску евазију и злоупотребе у књиговодству, и сматра да је из тих разлога обрађивач и заузео описани рестриктивни приступ. Међутим, с друге стране, овакав рестриктиван приступ би онемогућио значајан прилив међународног и иностраног капитала, односно не би решио проблем повећане изложености девизном ризику и повећан ризик ликвидности.

Стога, **Савет** **предлаже да се Нацртом закона** прошири круг субјеката који су даваоци међународног, односно иностраног кредита, односно зајмодавци зајма у динарима и на друге пословне субјекте (повериоце), који су наведени у претходном пасусу овог мишљења. Корективни фактор у овом смислу може да буде прописивање додатног услова на страни даваоца кредита, односно зајмодавца у виду обавезности поседовања одређеног (међународног) рејтинга (према оцени признатих међународних рејтинг агенција, односно агенција за процену бонитета) и/или неких других пословних перформанси, чиме ће се утицати на спречавање противциљног вршења права. Наведено може бити прописано законским одредбама или подзаконским актом, односно прописом којим се Закон извршава.

У односу на **члан 13. став 3. Нацрта закона**, Савет остаје при претходно датом мишљењу, а које се односи на то да резиденти – правна лица, предузетници и физичка лица могу вршити плаћање ради куповине и других дужничких дугорочних хартија од вредности у иностранству, али само оних чији степен ризика (рејтинг) и земљу издаваоца пропише, односно може прописати Народна банка Србије.

Овим је непотребно дато овлашћење Народној банци да практично прописује, тј. одређује рејтинге (степене ризика) дужничких дугорочних хартија од вредности које резиденти имају право да купују. Стога је неопходно размотрити и **измену члана 13. став 3. Закона** о девизном пословању, тако што ће се или брисати могућност да Народна банка Србије прописује рејтинге дужничких дугорочних хартија од вредности или Народна банка Србије јасно упутити на коришћење већ постојећих рејтинга, при чему би ова јавна институција прописала потребан ниво рејтинга.

Чланом 39. Нацрта закона предвиђено је да послове контроле мењачких послова могу да обављају резиденти који за то имају овлашћење Девизног инспектората. **Сматрамо да је потребно предвидети прелазне одредбе којима би се појаснило да до сада издата овлашћења од стране Народне банке Србије важе све до њиховог истека.** Такође, сматрамо да поједина решења могу довести до повећавања провизије приликом коришћења услуга мењачких послова које ће пасти на терет грађана (нпр. став 2. тачка 2).

Савет још једном позива обрађивача прописа да узме у обзир наведене сугестије и исте уврсти у текст Нацрта закона.

Имајући све наведено у виду, Савет констатује да образложење Нацрта закона о изменама и допунама Закона о девизном пословању, који је Савету поднело на мишљење Министарство финансија, **САДРЖИ АНАЛИЗУ ЕФЕКТА** у складу са чл. 39. и 40. ст.2. Пословника Владе („Службени гласник РС“, број 61/2006 - пречишћен текст, 69/2008, 88/2009, 33/2010 и 69/2010).

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Млађан Динкић